

9 – 11 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARDA ORFF SCHULWERK DESTEKLİ KEMAN EĞİTİMİNİN KEMAN ÇALMAYA YÖNELİK ÖZ YETERLİK ALGILARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

AMONG THE CHILDREN AGED BETWEEN 9–11 EFFECT OF VIOLIN EDUCATION SUPPORTING ORFF SCHULWERK ON SELF –EFFICACY PERCEPTIONS

^aS. Serkan ŞEKER ve ^bSermin BİLEN

^aOkutman, Adnan Menderes Üniversitesi, srseker@hotmail.com

^bYrd. Doç. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi, serminbilen@deu.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı 9–11 yaş grubu çocuklarda Orff Schulwerk destekli keman eğitiminin keman çalmaya yönelik özyeterlik algıları üzerindeki etkilerini saptamaktır. Araştırma Aydın iline bağlı Merkez Gazi Paşa ilköğretim okulunda yapılmıştır. Deneysel araştırma modelinin kullanıldığı araştırma 18’i deney, 18’i kontrol olmak üzere toplam 36 denek ile yapılmıştır. Araştırmada hem deney hem de kontrol grubuna geleneksel keman eğitimi uygulanırken deney grubuna ayrıca haftada bir Orff Schulwerk ile desteklenmiş keman eğitimi uygulanmıştır. Araştırmada Yıldırım (2009:280) tarafından geliştirilen keman çalmaya yönelik öz yeterlik ölçeği kullanılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda Orff Schulwerk ile desteklenmiş keman eğitiminin Öğrencilerin Keman çalmaya yönelik özyeterlik algıları üzerinde olumlu etkileri olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Orff Schulwerk, Keman eğitimi, Öz Yeterlik

Abstract

The purpose of this research is to determine the effects of violin education which is supported by Orff Schulwerk on the Students aged between 9 – 11’ s perception of self Efficacy towards playing violin. Experimental research design was done in Aydın Merkez Gazi Paşa Primary School with thirty six child which are divided as experimental (n=18) and control group (n=18). In this research, traditional violin education was applied both two group, violin education which is supported by Orff schulwerk was applied on experimental grup per a week. The perception of self-efficacy towards playing violin was measured by the perception of self-efficacy towards playing violin scale which was developed by Yıldırım (2009). At the end of the research It was understood that there is statistically important differences between the violin education which is supported by Orff Schulwerk and traditional violin education

Keywords: Orff Schulwerk, Violin Education, Self Efficacy

GİRİŞ

Her insan müzikal bir yapıya sahiptir. Farklı nedenlerden dolayı insanlar kendilerini müzikal olarak ifade etmekten çekinirler. Bunun sebebi ise yaşamla n boyunca herhangi bir müzik aleti ile bir deneyim yaşamamış olmaları ya da kendilerine yaşamları içinde müzikal olduklarının söylenmemesidir. Sonuç olarak müzikal olmak insan olmanın ayrılmaz bir parçasıdır (Glover & Vard, 2004:2). Bu nedenle Müzik eğitimi, eğitim sisteminin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Müzik eğitimi, bireyin toplumsal, kültürel sosyal ve psikolojik yönden sağlıklı bir gelişim göstermesi için gereklidir.

Müzik eğitimi kendi içinde birbirinden farklı boyutlara ayrılmaktadır. Bu boyutlardan biri de çalgı eğitimidir. On yıldan daha fazla bir zaman önce (Tait, 1992) etkili çalgı eğitimi ile ilgili pek çok konunun daha net olarak anlaşılması gerektiğini savunmuştur. Daha sonra (Persson, 1996) çalgı öğretimi ile ilgili araştırmaların müzik araştırmaları içinde az bir yere sahip olduğunu belirtmiştir. Daha yakın zamanlarda ise (Rostwall & West, 2003) çalgı eğitim sürecini hakkında çok az bilgiye sahip olunan bir "kara kutu" ya benzetmişlerdir (Triantafyllaki, 2005:383)

Çalgı eğitiminin önemli bir alt boyutunu da keman eğitimi oluşturmaktadır. Keman, insanın yarattığı en gelişkin ve müziksel anlatım gücü en yüksek çalgıların başında gelir. Kemanın; tek sesli/çok sesli, geleneksel/klasik/modern, ulusal/evrensel, solo / eşlik / orkestral vb. boyutlarda kullanım amaçlarına ve bütün kültürlerde, zengin bir literatüre sahip olması, müzik eğitimi kurumlarında etkili bir eğitim aracı, önemli bir eğitim alanı haline gelmiş olmasının başlıca nedenleri arasında sayılabilir (Yağışan, 2008: 6; Yıldırım, 2009:8'den alıntı).

Keman eğitimi öğrenci ile öğretmenin bire bir olarak ders işlediği, usta çırak ilişkisi olarak da tanımlanabilen sistem içerisinde yapılmaktadır. Geleneksel keman eğitimi olarak ta tanımlanabilen bu sistemde öğretmen, öğrencinin taklit ettiği bir model görevi görmektedir. Geleneksel keman eğitiminde ders içerisinde öğretmen deneyimlerini sözel yolla öğrenciye aktararak konu ile ilgili örneklemelerde bulunur ve öğrenciye ödev verir, öğrenci ise verilen ödevi bir sonraki derse kadar çalışarak öğretmenine sergiler.

Keman, her çalgı gibi küçük yaşta başlanması uygun olan bir çalgıdır. Bunun en önemli nedeni insan kaslarının küçük yaşlarda daha yumuşak olmasıdır. Hemen hemen hepsini kapsamasa da genellikle 6 – 10 yaş arası dönem keman eğitimcileri tarafından kemana başlama yaşı olarak tercih edilir (Coff, 1990). 6 – 10 yaşları çocukların gelişim sürecinde ilköğretim dönemi içine rastlayan yaş dönemidir. Bu dönemde çocukların keman çalmada kullanacakları ince motor kaslar yavaş yavaş gelişmeye başlar ve ilköğretim döneminin sonuna doğru gelişimini tamamlar. İnce motor kaslar, çocukların kalem tutmak veya bir enstrüman çalmak gibi küçük hareketlerin yapılmasını sağlayan kaslardır.

Keman eğitimi pek çok teknik ve müzikal sorun içeren yoğun ve karmaşık bir sürece sahiptir. İlköğretim dönemindeki bir çocuğun böyle zor bir eğitime dayanması ve başarılı olması için uygulanacak olan eğitim programının çocuğun bilişsel ve fiziksel gelişim özellikleri ile paralellik taşıması gerektiği kaçınılmazdır.

Fiziksel özellikleri incelendiğinde İlköğretim döneminde oral aktivitenin çok fazla olduğu, çocuğun devamlı konuşup sesler çıkartma eğilimi gösterdiği, ağızına türlü şekiller verip, sorular sorduğu görülmektedir. Çocuğun aynı zamanda küçük motor becerilerini kullanmaktan çok hoşlandığı ve aynı yerde durmaktan sıkıldığı belirtilmektedir (Kavaklı, 1992).

İlköğretim dönemindeki çocuk bilişsel gelişim olarak Piaget'in somut işlemler dönemi olarak adlandırdığı dönemde bulunmaktadır. Bu dönemde çocuklar, somut olduğu sürece karmaşık problemleri çözebilirler. Soyut problemleri ise çözemezler. Soyut kavramları, çevresindeki model alma yoluyla yerinde kullanmalarına rağmen, anlamlarını açıklayamazlar (Senemoğlu, 2004). Bu dönemde çocukların dikkatleri de oldukça sınırlıdır. Bu çağdaki çocuğun dikkatle dinleme süresi 10-15 dakikadır" (Okutan, 1999; Köken, 2003).

Calissendorf (2006: 83) ise küçük çocuklarda algılama daha çok dokunsal ve kinestetik bir modda olduğunu, küçük çocuklar parmaklarını ve ellerini kullanmayı sevdiklerini, dokunarak hissetmekten hoşlandıklarını ve hareketli olmaya çok büyük ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Sözel iletişimin verilen karmaşık bilgiyi absorbe etmeleri için en zor yol olduğunu belirten Calissendorf, ilköğretim dönemindeki çocukların %30'unun ancak duyduklarının %75'ini hatırlayabildiklerini belirtmiştir.

Yukarıdaki açıklamaların doğrultusunda geleneksel keman eğitiminin özellikle ilköğretim dönemi çocukların gerek fiziksel gerekse bilişsel özellikleri ile örtüşmediği ortaya çıkmaktadır. Çocukların o dönemdeki hareketli olma isteklerine karşın geleneksel eğitim sistemindeki bedensel hareket sınırlaması, kinestetik öğrenmeye karşın sözel bilgi aktarımı gibi etmenler geleneksel keman eğitimi özellikle ilköğretim dönemi çocuklar için sıkıcı bir hale getirebilmektedir. Bu sonuç doğrultusunda çocuklar keman çalmaktan sıkılıp keman eğitimlerini yarıda bırakabilirler.

Geleneksel keman eğitiminin sıkıcı bir hale gelmesi, çocukları psikolojik yönden de etkileyebilir. Çalgı çalmak sadece bedensel değil, aynı zamanda psikolojik yönleri de bulunan bir süreçtir. Bu sürecin başarılı bir şekilde geçirilmesi için gerekli motivasyonun oluşmasında çocukların keman çalmak konusunda kendilerini yeterli hissetmeleri oldukça önem taşımaktadır. (Sloboda, 1993; Özmenteş 2007'ten alıntı), müziksel beceri kazanımının ilk on yılda geliştiğinden söz etmiş, müziksel performansın gelişmesinde müziksel yetenek haricindeki etkenlerin çalışma ve keşif ile geçen uzun bir müziksel deneyim, aile ve yetişkinlerden gelen maddi ve manevi destek, sıcak ve etkileşime açık bir öğretmen ile çalışma ve ilk deneyimlerin engelleyici olmaktan çok geliştirici olması olarak belirtmiştir. Bu doğrultuda ilköğretim dönemindeki çocukların keman eğitimi gibi zorlu bir süreci başarı ile geçirilebilmeleri için geleneksel eğitimi destekleyebilecek niteliklere sahip, çocukların derste aktif olmalarını sağlayacak alternatif bir keman eğitimi programı gereklilik haline gelmektedir.

Müzik Eğitiminde Aktif Öğrenme: Orff Schulwerk

Çok farklı disiplinlerden pek çok eğitimci, deneyim tabanlı ya da öğrenci merkezli bir pedagoji sisteminin kullanılmasını önermektedir (Chickering and Gamson, 1987; Hertel and Milis, 2002; Kolb, 1984; McKeachie, 2002; Prince, 2004; Poling ve Hupp, 2009). Genel anlamda öğrencilerin ilgilerini aktivasyon tabanlı programlarla arttırmak öğrenme için oldukça yararlı olduğu gibi aynı zamanda öğrencinin kavrama, hatırd tutma gibi becerilerini de arttırmaktadır (Bluestone, 2000; Hake,1998; Krain and Shadle, 2006; Stice,1986; Poling ve Hupp, 2009:221).

Literatürde yapılan araştırmalar ile Aktif öğrenme ya da diğer isimleriyle "interaktif öğretme", "deneysel öğrenme" ve "yaparak öğrenme" tekniklerinin olumlu öğrenme sonuçları getirdiği doğrulanmıştır ((Benek-Rivera & Matthews,2004; Bonwell & Eison, 1991; Picciano, 2002; Sarason & Banbury, 2004; Sousa, 1995; Watkins, 2005; Weimer, 1991; Csapo, 2007). Öğrencilerin geleneksel

yöntemlerle yapılan derslerde öğrendikleri bilgilerin ancak %55'ini hafızalarında tutabildiklerini göstermektedir. Bunun aksine kavram-öğretimli eğitimlerde bu oran %72'yi bulmaktadır. Vonderstoep (2000) öğrencilerin derse ilişkin hatırlama düzeylerinde yapılan aktivitelerin ve görsel içeriğin ders içeriğine göre daha fazla hatırlandığını belirtmiştir. Nilson, (1988) ve Watson et al., (1996) keşif merkezli ve öğrenciyi aktive eden öğretim metodlarının öğrencilerde daha yüksek motivasyon sağladığını, yüksek biliş standartları gerektiren içeriklerde daha iyi öğrenme sağladıklarını ve bilgiyi daha uzun süre hatırladıklarını sağladığını belirtmiştir (Cherney, 2008).

Günümüzde hemen hemen her alana uygun aktif öğrenme modellerinden söz edilebilmektedir. Müzik eğitimi alanında kullanılan aktif öğrenme yollarından biride Orff Schulwerk'tir. Orff Schulwerk müziği öğrenmenin ve öğretmenin bir yoludur. Orff Schulwerk, her evresi yeni, bağımız bir gelişim için uyarım sağlar; bu nedenle kesin ve sabit değildir. Aksine her zaman gelişen büyüyen, akan bir yapıya sahiptir. Orff Schulwerk elementer bir yapıya sahiptir. Bu yapı içinde hareket, dans ve konuşma birliktedir. Bu yapısından dolayı Orff Schulwerk dünyaya, doğal olana ve bedensel olana daha yakındır. Bu yönüyle çocuklar için uygun bir yapıya sahiptir. Orff Sürecinin anahtarları keşif ve deneyimdir. Sürecin her aşamasında çocuklar gözlem şansı bulurlar ve bu gözlemden doğan taklit, yavaş yavaş yaratıcılığa doğru ilerler. Süreç içinde yaratıcı olan birey, başarı duygusunu tattığı için yaptığı işe karşı kendini daha yeterli hissedebilir ve kendini güven içinde hissedebilir. Estetik zenginlik taşıyan müzik, oyun ve dansların yanı sıra yapılan doğaçlamalar, çocuğun kendisini daha iyi ifade edebilmesine etken olmaktadır (Bilen ve diğer, 2009). Orff Schulwerk, çocukların yapmaktan hoşlandıkları şeyleri temel edinmiştir: şarkı söylemek, el çırpma, dans etmek ve yakınlarında buldukları herhangi bir şeyin üstünde elleriyle ritim tutmak. Çocuklar tekerlemeler söyleyerek müziği yaşarlar; müziği dinlerler ve en sonunda müziği okurlar (Jungmair 2001).

Orff Schulwerk eğitiminde çocuklar çekişmesiz bir ortamda başkaları ile birlikte müzik yapma zevkinin bir ödül olduğunu fark ederler. Yaratılan çekişmesiz bir ortam çocuklara kendilerini ifade etmek için çok büyük bir şans verir. Bu durum çocukların kendilerine olan özgüvenlerinin, müzik öğrenmeye karşı öz-yeterlik algılarının, derse karşı olan tutumlarının ve performanslarının artmasında önemli bir etkidir.

Beden ve ses ile deneyerek, doğaçlayarak kişisel ifade olanaklarını keşfetmek, temel anlamda yaparak öğrenmek müzik ve harekete dolaysız erişimi mümkün kılar. İletişime açıklık, işbirliği, kendini doğrulama böyle bir ortamda desteklenir ve bunlar her türlü müziksel oluşumun ön şartıdır. Sosyal anlamda birlikte çalma/müzik yapma eylemiyle Orff Schulwerk, müziğe girişi/başlamayı sağladığı gibi aynı zamanda ruhu, bedeni ve zihni olduğu kadar sosyal beceriyi de geliştirir. Gardner bunu çoklu zeka kuramında içsel zeka (intrapersonal intelligence) ve toplumsal zeka (interpersonal intelligence) olarak açıklar (Marquez, 2001).

Yukarıda da ifade edildiği gibi Orff Schulwerk'in eğitimsel felsefesi özellikle çocukların öğrenme özellikleriyle örtüşmektedir. Bu sistem içinde çocuklar müziği oyunlar ve etkinler dizisi içinde yaparak ve yaşayarak öğrenmektedirler. Öğrenme sırasında rekabet, eleştiri, performansından dolayı küçük görülme korkusunun olmaması gibi etmenler, çocukların kendilerini hem kendi içlerinde hem de sosyal ortam içinde güvende hissetmelerini sağlayarak kendi kapasitelerine olan inançlarının da artmasını sağlayabilmektedir.

Orff Schulwerk'teki bu özellikler keman eğitiminde de olumlu sonuçlar sağlayabilmektedirler. Zor ve karmaşık bir süreçte sahip olan keman eğitimi, özellikle çocukların zamanla sıkılmalarını ve kendilerini keman çalma konusunda yetersiz görmelerine neden olabilmektedir. Orff Schulwerk ile desteklenen keman eğitiminin çocukların keman çalmaya yönelik öz yeterlik algıları konusunda olumlu katkıları olacağı düşünülmektedir.

Daha öncede değinildiği gibi keman eğitimi yalnızca teknik değil, aynı zamanda psikolojik yönleri de olan bir süreçtir. Doğru ve müzikal bir keman performansı için gereken tekniğin kazandırılması için yapılan çalışmalar eğitimin bedensel bölümünü oluşturmakta, bu çalışmanın gerçekleştirilmesi için gereken sabır, motivasyon, kişinin keman çalmaya yönelik tutumları ve algıları gibi etmenler ise psikolojik boyutlarını oluşturmaktadır. Bu boyutlardan biri olan öz yeterlik, teknik ve müzikal pek çok sorunu içinde bulunduran keman eğitimi sürecinde başarıya ulaşmanın önemli anahtarlarından birini oluşturmaktadır.

Keman eğitiminde öz yeterlik

Öz yeterlik (self efficacy), Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'nda (Sosyal Bilişsel Kuram) öne çıkan önemli bir kavram olup, bireylerin olası durumlar ile başa çıkabilmek için gerekli olan eylemleri ne kadar iyi yapabildiklerine ilişkin bireysel yargılarıdır (Bandura 1982). Tschannen-Moren ve Woolfolk Hoy (2001:784) ise yaptıkları bir araştırmada öz-yeterliğin "Kişinin yeni bir durum karşısında, başarı düzeyinin ne olacağına ilişkin kendisi ile ilgili olan beklentileri" olduğunu belirtmişleridir. Bu bilgiler ışığında keman çalmaya yönelik özyeterlik, keman çalma konusunda kişinin kendini ne kadar yeterli hissettiğine dair bireysel yargıları olarak tanımlanabilir.

Kişinin yapacağı bir işe yönelik olan bireysel yargıları, içsel ve dışsal nedenler gibi farklı etmenlerden etkilenebilir. Mathews (2005), kişinin bir işi başarmasına yönelik motivasyonun ve becerinin tek başına yetenekten ve bilgiden çok o işe karşı geliştirilen öz yeterlik algısı tarafından belirlendiğini belirtmiştir. Yapılacak olan işe dair bilgi ve beceri kazanımının da seviyesini öz yeterlik algıları belirlemektedir. Keman çalmaya yönelik öz yeterlik algısı da gerek teknik gerekse müzikal sorunların çözülmesinde büyük etkidir. Bireyin keman çalmaya yönelik sahip olduğu öz yeterlik algısı bireyin keman çalmak için ne kadar efor harcayacağını ve karşılaştığı bir sorunu çözmek için ne kadar zaman ayıracağını belirler. Kişinin kendisini keman çalmak konusunda yetersiz hissetmesi, keman çalışmalarına ayıracağı süreyi olumsuz yönde etkileyebilir. Kendisini keman çalmak için yeteneksiz hisseden birey ne kadar çalışırsa çalışsın başarıya ulaşamayacağını düşündüğü için keman çalışmayı bırakabilir.

Geleneksel keman eğitimi, ilköğretim dönemindeki öğrencilerin bilişsel ve fiziksel gelişimlerine uygun bir ders işleme stiline sahip olmadığı için öğrenciler keman derslerinden yeterli verim alamayabilirler. Hallam (1998) çalgı derslerinin büyük bir bölümünün öğretmen konuşması ile geçtiğini belirtmiştir. Derslerde iletişim tek taraflı öğretmen-çocuk arasında geçmekte ve öğretmenin konuşmalarının büyük çoğunluğu terimlerin anlaşılması ve teknik konular üzerine olmaktadır. Derslerde öğretmen tarafından bu kadar yoğun bir konuşmanın yapılması ders hakkında iyi sonuçlar getirmemekte daha da fazla olarak çocuğun derse olan dikkatini önemli ölçüde düşürmektedir. Derslerin özellikle öğretmenden öğrenciye doğru tek taraflı olarak sözel bilgi aktarımına dayalı olması, öğrencinin dersi iyi anlayamamasına ve bundan dolayı tek başına yapmış olduğu çalışmalarda ise başarılı olamamasına neden

olabilir. Öğrenci bu noktada başarısızlığının nedenini kendisi olarak görebilir ve kendisini keman çalma konusunda yetersiz hissederek eğitimini bırakabilir.

Orff Schulwerk ile desteklenen keman dersleri, müzikal kazanımlar anlamında kritik yaşlar olan ilköğretim dönemi öğrencilerinin bilişsel ve fiziksel gelişimlerine paralel olarak tasarlanan içinde oyunlar, danslar ve yaratıcı çalışmalar olan etkinlikler içermektedir. Oyun, fiziksel ve zihinsel yeteneklerle sosyal uyum ve duygusal olgunluğu geliştirmek amacıyla gerçek yaşamdan farklı bir ortamda yapılan, sonunda maddi bir çıkar sağlamayan, kendine özgü belli kurallara sahip, sınırlandırılmış yer ve zaman içinde süren, gönüllü katılım yoluyla toplumsal grup oluşturan ve katılanları tümüyle etkisi altında tutan eğlenceli bir etkinliktir “Piaget’e göre oyun bir uyumdur. Oyun çocuğa hiç kimsenin öğretemeyeceği konuları, kendi deneyimleriyle öğrenmesi yöntemidir” (Yavuzer, 1984). Orff Schulwerk aktiftir. Orff Schulwerk’te öğrenci bilgiye kendisi ulaşır, öğretmen bu aşamada sadece yönlendirici özelliğe sahiptir. Orff Schulwerk çocukları içindeki doğaçlama etkinlikleri aracılığıyla yaratıcı bireyler olmaya doğru yönlendirir. Çocuğun yaratıcı olması, kendisi tarafından yaratılan bir ezginin ya da ritmin öğretmeni ve arkadaşları tarafından kabul edilmesi çocuğa yaptığı iş konusunda başarılı olduğu hissini yaratır. Toplum tarafından kabul edilen ve desteklenen çocuk, kendisini daha başarılı ve güvenli hissedeceği için yaptığı işe karşı olumlu ve yüksek bir özyeterlik algısı geliştirebilir. Orff Schulwerk ile desteklenen keman eğitiminde çocukların keman eğitimi süreci içinde yaptıkları basit melodik doğaçlamalar, çaldıkları bir melodiye arkadaşları tarafından ritmik ve melodik olarak eşlik edilmesi, çocuğun keman çalmaya yönelik özyeterlik algısını olumlu yönde etkileyebilir.

Orff Schulwerk ile desteklenen keman eğitiminin grup halinde yapılması da keman çalmaya yönelik özyeterlik algılarının gelişmesinde önemli rol oynamaktadır. Literatür incelendiğinde görülmektedir ki Yapılan bire bir çalgı derslerinin değeri ve geçerliliği pek çok araştırma tarafından belirtilmiş olmasına rağmen (Alexander and Dorrow, 1983; Bloom, 1985; Howe and Sloboda, 1991; Persson, 1996a, 1996b; Duke et al., 1997). Son zamanlarda yapılan araştırmalar, ilköğretim dönemi dönemindeki çocuklar ile yapılan küçük gruplu enstrüman derslerinin başlangıç aşamasında en az bire bir yapılan dersler kadar başarı sağlamaktadır (Jackson, 1980; Griffiths, 2004; Gaunt, H. 2007’ten alıntı).

Grup halinde yapılan keman derslerinde öğrenciler arkadaşlarını gözlemleme fırsatı bulurlar. Özyeterliğin oluşumundaki dört temel kaynaktan biri olan dolaylı deneyimleri gözleyen öğrenciler (Mathews, 2005), yaşanan herhangi bir teknik ya da müzikal sorunun kendilerinden başka birileri tarafından da yaşanabileceğini keşfederek sorunun kendi kapasitelerinde olmadığına dair güçlü kanıtlar elde edebilirler. Bu durum sonucunda öğrenciler keman çalmaya yönelik öz yeterlik algılarını yüksek tutabilirler.

Diğer yandan grup olarak eğitim alan öğrenciler erken yaşta beraber müzik yapmanın zevkini ve sorumluluğunu alırlar. Geleneksel keman eğitiminin aksine Orff Schulwerk ile desteklenen keman eğitiminde çalınan teknik etütler, parçalar Orff çalgıları ile eşliklendirilmiştir. Dolayısıyla öğrenci keman eğitiminin her aşamasında eşlikli çalma ve beraber müzik yapma şansına sahiptir. Bunun sonucunda ise öğrenciler hem sosyal açıdan gelişirler hem de üzerine aldıkları sorumlulukları başarı ile yerine getirdiklerinden dolayı keman çalmaya yönelik öz yeterlik algılarını yükseltebilirler.

Sonuç olarak Orff Shculwerk ile desteklenen keman dersleri, çocukların karmaşık ve yoğun bir sürece sahip olan keman eğitimi kendi doğal gelişim süreçleri içinde almalarını sağlamaktadır. Orff

Schulwerk ile desteklenen keman eğitimi geleneksel keman eğitimine bir alternatif olmaktan çok bir destek, geleneksel keman eğitiminin küçük çocuklar için var olan eksikliklerini tamamlayan bir eğitim programıdır. Bu program ile birlikte keman eğitimine küçük yaşlarda başlayan çocuklara kendi doğalarından koparmadan doğal öğrenme özellikleri paralelinde sağlıklı temeller üzerine oturmuş bir keman eğitimi verilebilmekte, keman dersleri açıklanan nedenlerden dolayı sıkıcı olmaktan çıkarılabilir ve olası kayıplar önlenir. Orff Schulwerk ile desteklenen keman eğitimi ile birlikte keman eğitimine yepyeni bir bakış açısı kazandırılacağı umulmaktadır.

Araştırmanın önemi ve amacı

Ülkemizde ve tüm dünyada yaygın olarak kullanılmakta olan geleneksel keman eğitimi, bilgi aktarımı ve uygulaması açısından daha çok yetişkinlere yönelik bir eğitim programı olarak göze çarpmaktadır. Bunun nedeni, ders işlenişinin ağırlıklı olarak sözel ve bunun yanında örnekleme dayanan bir görsel yönü olmasıdır. Bu tür bir ders işleme sistemi her ne kadar yetişkinler için yeterli olsa da özellikle keman eğitimi sürecinin ilk aşamasında bulunan çocuklar için yeterli olmamaktadır. Kaliteli bir müzikal ve teknik altyapının temellerinin atıldığı önemli bir dönem olan ilköğretim dönemi, çocuklar için zor, soyut ve sıkıcı değil, bu durumun tam tersine eğlenceli, aktif ve kolay olmalıdır. Küçük çocuklarda algılama daha çok dokunsal ve kinestetik bir modadır. Küçük çocuklar parmaklarını ve ellerini kullanmayı severler, dokunarak hissetmekten hoşlanırlar ve hareketli olmaya çok büyük ihtiyaç duyarlar. Karmaşık ve çok sayıda bilgiyi absorbe etmeleri için en zor yol ise dinlemektir. Buna karşın yetişkinler çocuklara öğretme konusunda her zaman açıklama yolunu tercih etmektedirler. Okul yaşındaki çocukların % 30' dan daha azı dinleme modunda algılayabilmektedir ve duyduklarının % 75'ini hatırlayabilmektedir(Calissendorf, 2006). Keman eğitiminin çocuklar için somut ve kalıcı olmasının ilk şartı ise oluşturulacak olan eğitim programının çocukların fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişim özelliklerine uygun olmasıdır. Bu programın oluşturulmasında kullanılması gereken en geçerli yol ise aktif öğrenmedir. Çünkü aktif öğrenme, çocuğu derste aktif hale getiren, pasif bilgi alıcısı olmaktan çıkararak, bilgiyi kendisinin keşfetmesini sağlayan bir yöntemdir. Müzik eğitiminde bu özellikler Orff Schulwerk'te görülmektedir. Orff Schulwerk, içerdiği şarkılar, danslar doğaçlamalar, dramalar ve diğer etkinlikleriyle çocukların öğrenme özellikleri ile tam bir paralellik göstermekte ve yüksek bilişsel standartlar gerektiren bilgileri somutlaştırarak kalıcı bir şekilde çocukların kendilerinin keşfetmelerini sağlamaktadır. bu durum sonucunda çocuk keman çalmak için gereken bilgi ve davranışları daha kolay bir biçimde öğrenebileceği için keman çalmaya yönelik olumlu bir özyeterlik algısı geliştirebilecektir. Bu doğrultuda hazırlanmış bir keman eğitimi programının, yoğun ve karmaşık bir süreç olan keman eğitimi çocuklar için daha kolay anlaşılır bir hale getireceği ve ülkemiz keman eğitimine oldukça büyük yararlar sağlayabileceği düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın deseni

Bu araştırmada son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Schunk ve Zimmerman (2007) kişinin kendi performansının, özyeterlik algısı hakkında değerlendirme yapmasında geçerli bir yardımcı

olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum, bireyin daha önceden deneyim sahibi olmadığı bir performans hakkında öz yeterlik algısına sahip olamayacağına da göstergesidir. Araştırmanın katılımcılarının araştırma öncesinde hiç keman çalmamış olmaları, araştırmada keman çalmaya yönelik özyeterlik algısı konusunda öntest yapılmasını gereksiz kılmaktadır.

Araştırmada deney ve kontrol gruplarına geleneksel keman eğitimi verilmiş, ayrıca deney grubuna haftada iki saat olmak üzere Orff Schulwerk destekli keman eğitimi verilmiştir. Araştırma süresi keman eğitimi açısından oldukça kısıtlı bir süre olduğu için verilen eğitim re ve la tellerinde, birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü parmakların kullanımı ile bu tellerde arşenin doğru tutularak düz bir şekilde itilip çekilmesi ile sınırlandırılmıştır. Bu konuları kapsayan teknik etütler ve çocuk şarkıları öğrencilerle çalışılmıştır.

Çalışma grubu

Bu araştırmanın örneklemini 2009–2010 öğretim yılında Aydın İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Merkez Gazi Paşa İlköğretim Okulu öğrencilerinden 9–11 yaş grubunu oluşturan ilköğretim III. IV ve V sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrencilerin arasından, işitsel açıdan keman eğitimi almaya uygun özelliklere sahip 36 öğrenci seçilmiştir. Random yoluyla seçilen 18 kişilik gruplardan biri deney diğeri ise kontrol grubunu oluşturmaktadır.

Veri toplama araçları

Araştırmada Yıldırım, K. 2009 tarafından geliştirilmiş olan Keman Çalmaya Yönelik Öz Yeterlik Algısı Ölçeği (KÇYÖÖ) kullanılmıştır. Ölçek 2009 yılında Kodaly yönteminin ilköğretim öğrencilerinin keman çalmaya yönelik öz yeterlik algılarına olan etkisini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 28 maddeden oluşmaktadır ve “Yatkınlık”, “İnanç”, “Güven” ve “ Kararlık” olarak dört alt boyuttan oluşmaktadır. Geliştirilen ölçeğin güvenilirliği alpha iç tutarlık katsayısına göre hesaplanmış, sonuç 0,96 olarak bulunmuştur. Ölçekteki alt boyutların iç tutarlık katsayıları sırasıyla yatkınlık 0,87, İnanç 0,87, güven 0,82 ve kararlık 0,84 olarak bulunmuştur.

Deneyisel işlem yolu

Deneyisel olarak yapılan araştırmada deney ve kontrol gruplarına 14 hafta boyunca geleneksel keman eğitimi verilmiş, deney grubuna geleneksel keman eğitiminin yanında haftada 2 saat olmak üzere Orff Schulwerk ile desteklenmiş keman eğitimi verilmiştir. 14 haftanın sonunda keman çalmaya yönelik özyeterlik algısı ölçeği son test olarak uygulanmıştır.

Verilerin analizi ve kullanılan istatistiksel teknikler

Araştırma verilerinin analizi SPSS 11.0 paket programıyla yapılmıştır. Araştırmada deney ve kontrol gruplarında elde edilen son test puan ortalamalarının karşılaştırılmasında bağımsız gruplarda iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testinin non-parametrik karşılığı olan Mann Whitney – U testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler %95 güven aralığında hesaplanmıştır. İki değer arasındaki farkın rastlantıya bağlı olma şansı %5'in altında alınarak istatistiksel anlamlılık yorumlanmıştır (p<0,05).

BULGULAR

Bu bölümde 9 – 11 yaş grubu çocuklarda Orff Schulwerk destekli keman eğitiminin keman çalmaya yönelik öz yeterlik algısı üzerindeki etkileri, yapılan testlerle ve istatistiksel analizler ile incelenmiştir. Yapılan analizlerde kullanılan keman dersine yönelik öz yeterlik ölçeği alt boyutları ile incelenmiştir.

Tablo 1. Deney ve kontrol gruplarının KÇYÖÖ ölçeği son test puan ortalamalarının karşılaştırılması

Grup	Ortalama puan	Standart sapma	U	p
Deney	100,44	10,41	85,00	0,015
Kontrol	86,22	16,27		

Araştırma sonrasında uygulanan keman çalmaya ilişkin öz yeterlik ölçeği deney ve kontrol grubu puanlarının ortalamaları incelendiğinde deney grubunun $100,44 \pm 10,41$, kontrol grubunun ise $86,22 \pm 16,22$ puan aldığı görülmektedir. Yapılan istatistiksel analizde elde edilen p değeri 0,015 tir. Elde edilen sonuca dayanarak Orff Schulwerk destekli keman eğitiminin geleneksel keman eğitimine göre öğrencilerin keman çalmaya ilişkin KÇYÖÖ algılarını olumlu yönde etkilediği söylenebilir ($p < 0,05$).

Tablo 2. Deney ve kontrol gruplarının KÇYÖÖ Yatkinlık alt faktörü son test puan ortalamaları arasındaki fark

Grup	Ortalama puan	Standart sapma	Z	p
Deney	35,50	4,41	-2,318	0,020
Kontrol	30,67	5,31		

Tablo 2’de deney ve kontrol grubunun KÇYÖÖ kararlılık alt faktöründen almış oldukları son test puan ortalamaları verilmiştir. Tabloya göre deney grubu son testten ortalama $35,50 \pm 4,40$ puan alırken kontrol grubu $30,66 \pm 5,13$ puan almıştır. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda $p=0,020$ olarak bulunmuştur. Elde edilen p değerine göre deney ve kontrol gruplarının son testleri arasında deney grubu lehine anlamlı fark bulunmaktadır ($p < 0,05$).

Tablo 3. Deney ve kontrol gruplarının KÇYÖÖ İnanç alt faktörü son test puan ortalamaları arasındaki fark

Grup	Ortalama puan	Standart sapma	Z	p
Deney	25,50	2,28	-2,837	0,005
Kontrol	21,17	4,91		

Tablo 3’te deney ve kontrol gruplarının KÇYÖÖ inanç alt faktörü son test puanları verilmiştir. Tabloya göre deney grubu son testten ortalama $25,50 \pm 2,28$ puan alırken kontrol grubu ortalama $21,16 \pm 4,91$ puan almıştır. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda elde edilen p değeri $p=0,005$ tir. Elde edilen p

değeri deney ve kontrol grubunun son test puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı olduğunu belirtmektedir ($p<0,05$).

Tablo 4. Deney ve kontrol gruplarının KÇYÖÖ Güven alt faktörü son test puan ortalamaları arasındaki fark

Grup	Ortalama puan	Standart sapma	Z	p
Deney	20,94	2,67	-1,356	0,175
Kontrol	19,56	3,35		

Tablo 4'te deney ve kontrol grubunun KÇYÖÖ güven alt faktöründen aldığı son test puan ortalamaları verilmiştir. Deney grubu son testten ortalama 20,94 ± 2,66 puan alırken kontrol grubu ortalama 19,55 ± 3,34 puan almıştır. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda elde edilen p değeri $p=0,175$ 'tir. Elde edilen p değeri doğrultusunda deney ve kontrol grubu son test puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Tablo 5. Deney ve kontrol gruplarının KÇYÖÖ Kararlılık alt faktörü son test puan ortalamaları arasındaki fark

Grup	Ortalama puan	Standart sapma	Z	p
Deney	18,50	2,23	-3,134	0,002
Kontrol	14,83	3,52		

Tablo 5'te deney ve kontrol grubunun KÇYÖÖ'nin kararlılık alt faktöründen aldıkları son test puan ortalamaları verilmiştir. Deney grubu son testten ortalama 18,50 ± 2,22 puan alırken kontrol grubu ± 14,83 ± 3,51 puan almıştır. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda elde edilen $p=0,002$ değeri deney ve kontrol grubunun son testten aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı fark olduğunu belirtmektedir ($p<0,05$).

TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın sonuçları tartışmaya açılmıştır. Yapılan araştırmanın sonucunda Orff Schulwerk destekli keman eğitiminin geleneksel keman eğitimine göre keman çalmaya yönelik özyeterlik algılarını arttırdığı saptanmıştır. Bu sonucun elde edilmesinde Orff Schulwerk ile desteklenen keman eğitiminin çocukların fiziksel ve bilişsel özelliklerine paralel bir eğitim programına sahip olması etkili olmuş olabilir. Araştırma süreci içinde geleneksel keman eğitimi alan çocukların diğer gruba göre daha isteksiz oldukları, verilen ödevlere daha az çalıştıkları ve derse devam etme sürelerinin daha az olduğu gözlemlenmiştir.

Araştırmada kullanılan KÇYÖÖ nin alt faktörleri incelendiğinde kararlılık, yatkınlık ve inanç alt faktörleri gelişirken, güven alt faktöründe bir değişim olmadığı saptanmıştır. Alt faktörler incelendiğinde bu faktörlerin keman çalma konusundaki kararlılık, keman çalabileceğine dair yatkınlık ve keman çalmada başarılı olabileceğine dair inancı ölçtüğü görülmektedir. Bu faktörlerde elde edilen bu anlamlı değişim Orff Schulwerk ile desteklenen keman eğitiminin kuramsal altyapısını desteklemektedir. Kemanın zor bir

çalgi oluşu, başlangıç aşamasındaki genel bedensel kurulumun ve teknik alt yapının hemen oturmaması gibi etkenler, çocukların ilk keman performanslarında doğal olarak tam anlamıyla başarıya ulaşamamalarına neden olmaktadır. Bu durum ilk aşamada çocuklarda olası bir performans kaygısına bağlı güvensizlik durumu yaratabilmektedir. Araştırmanın daha uzun bir zaman dilimine yayılması durumunda bu sorunun ortadan kalkacağı tahmin edilmektedir.

Yapılan araştırma Ciorba (2006) nın araştırması ile paralellik göstermektedir. Mıamı üniversitesinde yapılan çalışmada öz yeterliğin jazz doğaçlama üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde özyeterliğin motivasyona olan doğrudan etkisinin jazz doğaçlama performansı için gereken önemli niteliklerden biri olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu kısımda çalışmadan elde edilen bulgular ilgili literatür ışığında tartışılmalı ve önceki yapılan çalışmalarla bulgularının paralellik gösterip göstermediği belirtilmelidir. Ayrıca yazarlar bu kısımda ilgili alan yazın ile birlikte kendi yorumlarına da yer vererek elde edilen sonuçları olası ve mantıklı nedenlerle ilişkilendirmelidirler. Bu kısımda çalışmadan elde edilen bulgular ilgili literatür ışığında tartışılmalı ve önceki yapılan çalışmalarla bulgularının paralellik gösterip göstermediği belirtilmelidir. Ayrıca yazarlar bu kısımda ilgili alan yazın ile birlikte kendi yorumlarına da yer vererek elde edilen sonuçları olası ve mantıklı nedenlerle ilişkilendirmelidirler. Bu kısımda çalışmadan elde edilen bulgular ilgili literatür ışığında tartışılmalı ve önceki yapılan çalışmalarla bulgularının paralellik gösterip göstermediği belirtilmelidir. Ayrıca yazarlar bu kısımda ilgili alan yazın ile birlikte kendi yorumlarına da yer vererek elde edilen sonuçları olası ve mantıklı nedenlerle ilişkilendirmelidirler.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma bulgularına dayanarak müzik eğitimi alanında program geliştirme ile ilgili çalışmalar yapın araştırmacılara, Milli Eğitim Bakanlığı yetkililerine, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlara, çalgı eğitimi veren özel müzik eğitimi kursu yetkililerine ve konservatuarların ilköğretim birinci kademesinde kursiyerlik programı uygulayan öğretim elemanlarına ve müzik öğretmenlerine şu öneriler getirilebilir.

Araştırma sonucunda Orff Schulwerk destekli keman eğitiminin, geleneksel keman eğitimine göre keman çalmaya yönelik özyeterlik algısını olumlu yönde geliştirdiği saptanmıştır. Elde edilen bu sonuçtan yola çıkarak Orff Schulwerk ile desteklenmiş keman eğitimi, bir program haline getirilerek, özellikle ilköğretim dönemi öğrencilere keman eğitimi veren devlet okulları ve özel okullarda uygulanabilir. Orff Schulwerk uygulaması açısından yüksek maliyet gerektiren bir program değildir. Ancak Orff Schulwerk ile desteklenmiş keman eğitiminin uygulanması için keman öğretmenlerinin aynı zamanda Orff Schulwerk konusunda da uzmanlaşması gerekmektedir. Bunun için özellikle ilköğretim dönemi öğrencilerine keman eğitimi veren öğretmenlerin Orff Schulwerk eğitimi almaları gerekmektedir.

Orff Schulwerk sadece çocuklar için değil, her yaş grubunu kapsayabilen bir eğitim sistemi olduğu için araştırma farklı yaş grubundan keman öğrencilerini de kapsayacak şekilde geliştirilebilir. Bu tür bir çalışmanın yapılması, şu an verilmekte olan keman eğitiminin kalitesini artmasına yardımcı olabilir.

Bu kısımda ise çalışmadan elde edilen sonuçlara ve araştırmanın sonucunda gelecek araştırmalara yönelik olarak ya da bu araştırmanın bulguların yola çıkarak önerilere yer vermelidirler. Bu kısımda ise çalışmadan elde edilen sonuçlara ve araştırmanın sonucunda gelecek araştırmalara yönelik olarak ya da bu araştırmanın bulguların yola çıkarak önerilere yer vermelidirler. Bu kısımda ise çalışmadan elde edilen sonuçlara ve araştırmanın sonucunda gelecek araştırmalara yönelik olarak ya da bu araştırmanın

bulguların yola çıkarak önerilere yer vermelidirler.

KAYNAKÇA

- Bandura, A (1977). Self-efficacy: Toward a unifying Theory of Behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191–215.
- Bandura A. (1982). Self Efficacy Mechanism in Human Agency. *American Psychologist*, 37(2), 122–147
- Bilen, S. Özevin, B. ve Canakay, E (2009). Orff Destekli Etkinliklerle Müzik Eğitimi. 1. Baskı. Ankara: Sözkese.
- Calissendorff, M. (2006). Understanding the learning style of pre-school children learning the violin. *Music Education Research*, 8(1), 83–96.
- Cherney, İ. The Effects of Active Learning on Student's Memories for Course Content. *Active Learning in Higher Education*, 9(2), 152–171.
- Ciorba, C. (2006). *The Creation Of A Model To Predict Jazz Improvisation Achievement*. Unpublished Doctoral Dissertation, University Of Miami..
- Csapo, N. (2007). Learning By Doing: Engaging Students Through Learner- Centered Activities. *Business Communication Quarterly*, 70(4), 450–475.
- Glover, J. ve Ward, S. (2004). Teaching music İn The Primary School (2. Baskı). Great Britain: Antony Rowe Ltd.
- Gaunt, H. (2007). One-to-One Tuition in a Conservatoire: The Perceptions of Instrumental and Vocal Teachers. *Psychology Of Music*, 36, 215. DOI: 10.1177/0305735607080827
- Hallam, S.(1998). Instrumental Teaching. A Practical Guide to Better Teaching and Learning. *Oxford, Heinemann*
- Kavaklı, A. (1992). *Çocukluk Yaşlarında Büyüme ve Gelişme*. İstanbul: Hilal.
- Köken, N. (2003) *Eğitime Yeni Bakışlar*. Ankara: Mikro.
- Marquez, E. (2001). Orff Schulwerk'in Sosyal Boyutu Üzerine Bazı Düşünceler. *Orff İnfö*, 10, 16 – 18.
- Özmenteş, S. (2007). *Çalgı çalışma sürecinde Öz düzenlemeli Öğrenme ile Duyuşsal Özellikler ve Performans Düzeyi İlişkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Poling, A. D. ve Hupp, J. M. (2009). Active Learning Through Role Playing. *College Teaching*, 57, 221–226.
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Gazi Kitabevi
- Schunk, D.H., Zimmerman B. (2007) Influencing Children's Self-Efficacy and Self-Regulation of Reading and Writing Through Modeling. *Reading and writing Quarterly*, 21, 7-25. DOI: 10.1080/10573560600837578
- Tschanen-Moran, M., Woolfolk A. H. (2001). Teacher efficacy: Capturing an Elusive Construct. *Teaching and Teacher Education*, 17, 783–805.

- Triantafyllaki, A. (2005). A Call for More Instrumental Music Teaching Research. *Music Education Research*, 7(3), 383–387.
- Yıldırım, K. (2009). *Kodaly Yönteminin İlköğretim Öğrencilerinin Keman Çalma Becerisi, Öz Yeterlik Algısı Ve Keman Çalmaya İlişkin Tutumları Üzerindeki Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yavuzer, H. (1984). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Altın Kitaplar.